



กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control



**แนวทางการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมัน
ในกลุ่มผู้ใหญ่ อายุ 20 - 40 ปี**

ปีงบประมาณ 2566

เมษายน 2566
กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค

แนวทางการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมันในกลุ่มผู้ใหญ่ อายุ 20 – 40 ปี ปีงบประมาณ 2566

โรคหัดและหัดเยอรมัน เป็นโรคติดต่อที่สามารถแพร่กระจายได้ผ่านทางระบบทางเดินหายใจ หรือการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วย โดยเฉพาะโรคหัดสามารถแพร่กระจายได้รวดเร็วและมีอัตราการเกิดโรค และอัตราการเสียชีวิตสูงในกลุ่มเด็กเล็กและผู้ที่มีโรคประจำตัว ดังนั้น การป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมันที่ได้ผลดีที่สุด คือ การให้วัคซีนเพื่อสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคหัดและหัดเยอรมัน ถึงแม้ว่าที่ผ่านมากการระบาดของโรคหัด และหัดเยอรมันของประเทศไทยจะลดลงมากเมื่อเทียบกับในอดีตที่ยังไม่มีวัคซีน แต่ก็ยังไม่สามารถกำจัดโรคหัด และหัดเยอรมันในประเทศไทยได้ อาจเพราะยังมีช่องว่างทางภูมิคุ้มกันอยู่มากในประชากร โดยเฉพาะเด็กที่ไม่เคย ได้รับวัคซีนหรือได้รับวัคซีนไม่ครบตามเกณฑ์และกลุ่มวัยผู้ใหญ่อายุ 20 - 40 ปี ที่อยู่รวมกันหมู่มาก เช่น เรือนจำ ทัณฑสถาน ค่ายทหาร โรงงาน สถานประกอบการ และสถานบริการสาธารณสุข ฯลฯ ทำให้การกำจัดโรคหัด และหัดเยอรมันของประเทศไทยยังไม่บรรลุผล ประกอบกับตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา เกิดการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั่วโลก ส่งผลกระทบให้ความครอบคลุมการได้รับวัคซีนที่มีส่วนประกอบของเชื้อโรค หัดและหัดเยอรมันลดต่ำลงเป็นอย่างมากในทุกกลุ่มเป้าหมาย และหากยังไม่สามารถปิดช่องว่างทางภูมิคุ้มกัน ในประชากรได้ คาดว่าระยะหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาจเกิดการระบาดของโรคหัด และหัดเยอรมันเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถบรรลุเป้าหมายการกำจัดโรคหัดและหัดเยอรมันตาม พันธสัญญานานาชาติได้

ในปี 2566 กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค จึงได้กำหนดให้มีการรณรงค์ให้วัคซีนป้องกันโรคหัด และหัดเยอรมันในกลุ่มผู้ใหญ่อายุ 20 - 40 ปี ในบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ในเรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่ง และทหารเกณฑ์ผลัดใหม่ ที่ยังไม่เคยได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมันมาก่อน เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกัน ลดการติดเชื้อ ป้องกันการแพร่ระบาด นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการกำจัดโรคหัดและหัดเยอรมัน ตามพันธสัญญานานาชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน จึงขอให้บุคลากรและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการให้วัคซีนในทุกระดับที่รับผิดชอบโครงการได้ปฏิบัติตาม กรอบระยะเวลาดำเนินการ (ตารางที่ 1) และแนวทางการรณรงค์ให้วัคซีนป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมันในกลุ่ม ผู้ใหญ่อายุ 20 – 40 ปี ปีงบประมาณ 2566 เพื่อเร่งรัดการกำจัดโรคหัดและหัดเยอรมันของประเทศไทย ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปกรอบระยะเวลาดำเนินการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมันในกลุ่มผู้ใหญ่อายุ 20 – 40 ปี

กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2566											
	ต.ค. 65	พ.ย. 65	ธ.ค. 65	ม.ค. 66	ก.พ. 66	มี.ค. 66	เม.ย. 66	พ.ค. 66	มิ.ย. 66	ก.ค. 66	ส.ค. 66	ก.ย. 66
สำรวจเป้าหมาย												
จัดหาวัคซีน MR												
จัดส่งวัคซีน MR												
รณรงค์ให้วัคซีน MR												
รายงานผลการรณรงค์												
สรุปผลการดำเนินงาน												

1. เป้าหมายการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ดำเนินการ และช่วงเวลาการรณรงค์

1.1 เป้าหมายการดำเนินงาน

- ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ มีความครอบคลุมการได้รับวัคซีน MR สะสม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 95
- กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ มีผลการให้บริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ของวัคซีนที่ได้รับจัดสรร

1.2 กลุ่มเป้าหมายการรณรงค์

กลุ่มเป้าหมายที่อายุ 20 – 40 ปี ที่ไม่มีประวัติการได้รับวัคซีนที่มีส่วนประกอบของหัดและหัดเยอรมัน ดังนี้

- บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
- นักศึกษาทางการแพทย์และสาธารณสุข
- ทหารเกณฑ์และเจ้าหน้าที่ทหาร
- ผู้ต้องขังอายุและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์
- วัยแรงงานในโรงงานและสถานประกอบการ
- ประชาชนทั่วไปที่ประสงค์จะรับวัคซีน ผ่านระบบการให้วัคซีนในผู้ใหญ่
- ประชากรกลุ่มเสี่ยง เช่น แรงงานต่างด้าวและครอบครัว พื้นที่ชายแดน ผู้ลี้ภัย

ทั้งนี้ อาจพิจารณาช่วงอายุที่ให้วัคซีนตามสถานการณ์การระบาดหรือความเสี่ยงในพื้นที่

1.3 พื้นที่ดำเนินการ

- เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งทั่วประเทศ (ภายใต้โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์)
- ค่ายทหารทุกแห่งทั่วประเทศ ในสังกัดกองทัพบก กองทัพอากาศ และกองบัญชาการ กองทัพอากาศ
- สถานบริการสาธารณสุขทุกแห่ง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักงานป้องกันควบคุมโรค สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ฯลฯ

1.4 ช่วงเวลาการรณรงค์

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566 โดยแบ่งตามกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- ทหารเกณฑ์ ตามบริบทของแต่ละเหล่าทัพ
- กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ระหว่าง 1 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2566

ทั้งนี้ วันและเวลาการรณรงค์สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมและบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยขอให้เร่งรัดการฉีดวัคซีนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

2. การดำเนินการของหน่วยบริการ

2.1 วัคซีนที่ใช้ในการรณรงค์

วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-หัดเยอรมัน (Measles – Rubella Vaccine : MR) ขนาดบรรจุ 10 โดส/ขวด ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง (Subcutaneous) ขนาดครั้งละ 0.5 มิลลิลิตร (มล.) โดยเก็บในกล่องป้องกันแสง ที่อุณหภูมิ +2 ถึง +8 องศาเซลเซียส สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ในเอกสารกำกับยา

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการให้บริการ

ขอให้หน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่จัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับการรณรงค์ (Micro – planning) (ภาคผนวก 1) เพื่อให้สามารถให้บริการวัคซีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การให้บริการวัคซีน

ขอให้หน่วยบริการจัดเตรียมวัคซีน/อุปกรณ์สำหรับฉีดวัคซีนและระบบลูกโซ่ความเย็นตามมาตรฐาน การดำเนินงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค พร้อมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์กู้ชีพให้ครบถ้วนพร้อมใช้งาน

ก่อนการให้บริการ ขอให้ผู้ให้บริการซักประวัติการได้รับวัคซีน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้รับบริการทราบข้อมูล ประโยชน์ และภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจเข้ารับวัคซีนได้โดยสมัครใจ

2.4 การเฝ้าระวังอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (AEFI)

ให้หน่วยบริการจัดสถานที่รอสังเกตอาการภายหลังได้รับวัคซีน 30 นาที พร้อมทั้งแจ้งช่องทางการติดต่อสถานบริการในกรณีที่ผู้รับบริการเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับวัคซีน

ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ ขอให้ดำเนินการตามแนวทางการเฝ้าระวังเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ของกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

3. การรายงานผลการให้บริการ

3.1 ขอให้หน่วยบริการบันทึกรายการบุคคลที่ได้รับวัคซีน ในแบบบันทึกรายชื่อการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมัน (ภาคผนวก 2) และเก็บเป็นทะเบียนประวัติของหน่วยงาน

3.2 ขอให้หน่วยบริการบันทึกผลการให้วัคซีนรายบุคคลผ่านฐานข้อมูลชุดมาตรฐานด้านสุขภาพ (43 แฟ้ม) ของกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (MRC รหัสวัคซีน 074, ICD_10_TM รหัส Z24.4 และ Z24.5)

3.3 ขอให้หน่วยบริการสรุปผลการให้บริการวัคซีนในแบบรายงานผล MR 1 – 3 (ภาคผนวก 3-5) และส่งผลการดำเนินงานไปยังหน่วยงานต้นสังกัด/พื้นที่รับผิดชอบ ภายในวันที่ 15 กรกฎาคม 2566 โดยแยกตามกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- แบบรายงานผล MR 1 สำหรับกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ส่งผลการดำเนินงานให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด / สำนักงานามัย กรุงเทพมหานคร / สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร
- แบบรายงานผล MR 2 สำหรับกลุ่มทหารเกณฑ์และเจ้าหน้าที่เหล่าทัพ ส่งผลการดำเนินงานให้เหล่าทัพต้นสังกัด
- แบบรายงานผล MR 3 สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ส่งผลการดำเนินงานให้กรมราชทัณฑ์

3.4 ขอให้หน่วยงานต้นสังกัดกำกับติดตาม รวบรวมและสรุปผลการรณรงค์ของหน่วยงานในสังกัด/พื้นที่ พร้อมทั้ง รายงานไปยังกรมควบคุมโรคทาง Google Sheet และหนังสือราชการ ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2566 รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การรายงานผลการรณรงค์ฯ ของหน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานต้นสังกัด	การดำเนินงาน	แบบ รายงานผล MR	วันที่ส่ง รายงาน
1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	1. กำกับและติดตามผลการดำเนินงาน ของหน่วยบริการในพื้นที่ 2. รวบรวมผลการดำเนินงาน ตามข้อ 3.3 และรายงานผลทาง Google Sheet และหนังสือราชการไปยังกรม ควบคุมโรค 3. เฝ้าระวังเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ตาม แนวทางการเฝ้าระวังและตอบโต้ เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลัง ได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของ ประเทศไทย ของกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค	MR 1	ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2566
2. สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร		MR 1	
3. สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร		MR 1	
4. กระทรวงกลาโหม - กองทัพบก - กองทัพเรือ - กองทัพอากาศ - กองบัญชาการกองทัพไทย		MR 2	
5. กรมราชทัณฑ์		MR 3	
6. สำนักงานป้องกันควบคุมโรค		-	
7. สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง		-	

(ตัวอย่าง) แผนปฏิบัติการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมัน (Micro-planning)

หน่วยบริการ สังกัด

อำเภอ จังหวัด

ลำดับ	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่ดำเนินการ	ช่วงเวลาดำเนินการ
1. เตรียมการรณรงค์				
	- กำหนดเวลาดำเนินการและผู้รับผิดชอบ			
	- จัดเตรียมกลุ่มเป้าหมาย			
	- ประชุมเตรียมงานและมอบหมายหน้าที่			
	- ประชาสัมพันธ์			
2. ช่วงการรณรงค์				
	- จุดลงทะเบียนและคัดกรองก่อนให้บริการ			
	- จุดให้บริการ			
	- จุดสังเกตอาการหลังได้รับวัคซีน			
3. หลังการรณรงค์				
	- สรุปผลการรณรงค์			
	- รายงานผลการรณรงค์			
	- สสจ. / สคร. ประสานติดตามผลการรณรงค์			

แบบบันทึกรายชื่อการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมัน ปีงบประมาณ 2566

ชื่อหน่วยงาน / โรงพยาบาล / ค่าย / เรือนจำ / อื่น ๆ อำเภอ จังหวัด

ลำดับ	ID หรือ HN (ถ้ามี)	ชื่อ - สกุล	ว/ด/ป เกิด หรือ อายุ (ปี)	ที่อยู่ (บ้านเลขที่ / เรือนนอน/ แคน / สังกัด / อื่น ๆ)	วันที่ได้รับวัคซีน

หมายเหตุ : เพื่อเก็บเป็นทะเบียนประวัติการฉีดวัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมัน และบันทึกในระบบรายงาน 43 แฟ้ม

แบบรายงานผล MR 1

แบบรายงานผลการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมัน ปีงบประมาณ 2566

สำหรับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

หน่วยบริการ/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด..... ชื่อผู้ประสานงาน โทรศัพท์

อำเภอ/ จังหวัด	โรงพยาบาล ที่รับผิดชอบ	จำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข (ราย)			วันที่รณรงค์	
		จำนวนทั้งหมด (ณ วันที่ 15 ก.ค. 2566)	มีประวัติเคยได้รับวัคซีน* (ก่อนวันที่ 31 มี.ค. 2566)	ได้รับวัคซีน ในการรณรงค์ ปี 2566 (ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. - 15 ก.ค. 2566)	เริ่มฉีด	เสร็จสิ้น

* มีประวัติเคยได้รับวัคซีน หมายถึง มีประวัติการได้รับวัคซีน MR/MMR อย่างน้อย 1 ครั้ง

หมายเหตุ : 1. หน่วยบริการและหน่วยงานต้นสังกัดใช้แบบรายงานผลเดียวกัน โดยหน่วยบริการรายงานผลการรณรงค์ภายในวันที่ 15 กรกฎาคม 2566 ให้กับหน่วยงานต้นสังกัด

2. หน่วยงานต้นสังกัดรายงานไปยังกรมควบคุมโรคทาง Google Sheet และหนังสือราชการ ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2566

แนวทางการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมันในกลุ่มผู้ใหญ่ อายุ 20 - 40 ปี ปีงบประมาณ 2566

แบบรายงานผล MR 2

แบบรายงานผลการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมัน ปีงบประมาณ 2566

สำหรับเหล่าทัพ

สังกัด..... ชื่อผู้ประสานงาน โทรศัพท์

อำเภอ/ จังหวัด	ค่ายทหาร	โรงพยาบาล ที่รับผิดชอบ	จำนวนเจ้าหน้าที่เหล่าทัพ (ราย)			ทหารเกณฑ์ (ราย)		วันที่รณรงค์	
			จำนวนทั้งหมด (ณ วันที่ 15 ก.ค. 2566)	มีประวัติเคย ได้รับวัคซีน* (ก่อนวันที่ 31 มี.ค. 2566)	ได้รับวัคซีน ในการรณรงค์ ปี 2566 (ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. - 15 ก.ค. 2566)	จำนวนทั้งหมด (ณ วันที่ 15 ก.ค. 2566)	ได้รับวัคซีน ในการรณรงค์ ปี 2566 (ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. - 15 ก.ค. 2566)	เริ่มฉีด	เสร็จสิ้น

* มีประวัติเคยได้รับวัคซีน หมายถึง มีประวัติการได้รับวัคซีน MR/MMR อย่างน้อย 1 ครั้ง

หมายเหตุ : 1. หน่วยบริการและหน่วยงานต้นสังกัดใช้แบบรายงานผลเดียวกัน โดยหน่วยบริการรายงานผลการรณรงค์ภายในวันที่ 15 กรกฎาคม 2566 ให้กับหน่วยงานต้นสังกัด

2. หน่วยงานต้นสังกัดรายงานไปยังกรมควบคุมโรคทาง Google Sheet และหนังสือราชการ ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2566

แบบรายงานผล MR 3

แบบรายงานผลการรณรงค์ให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัดและหัดเยอรมัน ปีงบประมาณ 2566

สำหรับผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

สังกัด..... ชื่อผู้ประสานงาน โทรศัพท์

อำเภอ/ จังหวัด	เรือนจำ	โรงพยาบาล ที่รับผิดชอบ	จำนวนเจ้าหน้าที่เรือนจำ (ราย)			จำนวนผู้ต้องขังอายุ 20 – 40 ปี (ราย)			วันที่รณรงค์	
			จำนวน ทั้งหมด (ณ วันที่ 15 ก.ค. 2566)	มีประวัติ เคยได้รับ วัคซีน* (ก่อนวันที่ 31 มี.ค. 2566)	ได้รับวัคซีน ในการรณรงค์ ปี 2566 (ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. – 15 ก.ค. 2566)	จำนวน ทั้งหมด (ณ วันที่ 15 ก.ค. 2566)	มีประวัติเคย ได้รับ วัคซีน* (ก่อนวันที่ 31 มี.ค. 2566)	ได้รับวัคซีน ในการรณรงค์ ปี 2566 (ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. – 15 ก.ค. 2566)	เริ่มฉีด	เสร็จสิ้น

* มีประวัติเคยได้รับวัคซีน หมายถึง มีประวัติการได้รับวัคซีน MR/MMR อย่างน้อย 1 ครั้ง

หมายเหตุ : 1. หน่วยบริการและหน่วยงานต้นสังกัดใช้แบบรายงานผลเดียวกัน โดยหน่วยบริการรายงานผลการรณรงค์ภายในวันที่ 15 กรกฎาคม 2566 ให้กับหน่วยงานต้นสังกัด

2. หน่วยงานต้นสังกัดรายงานไปยังกรมควบคุมโรคทาง Google Sheet และหนังสือราชการ ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2566